

Jongeren helpen om verleidingen beter te negeren

Jongeren zijn gevoelig voor (financiële) verleidingen. En dat zijn er nogal wat. Van apps om eenvoudig crypto's te kopen, influencers op TikTok die gouden bergen beloven of het gemak waarmee je op afbetaling kleding kan kopen. Maar hoe zorg je dat jongeren minder ontvankelijk worden voor deze verleidingen? De Financiële Gastles heeft als doelstelling om jongeren hierbij te helpen.

Dat helpen gebeurt door gastdocenten van de Financiële Gastles, die op bezoek komen in je klas. Boodschap aan je leerlingen: denk na, als je een financiële beslissing neemt. Ik ga in gesprek met twee economiedocenten en twee gastdocenten over hun ervaringen met de Financiële Gastles.

Nicole Demuyt werkt op het Zwijsen College in Veghel en heeft dit schooljaar en vorig schooljaar gastlessen aangevraagd voor 4 havo. John Schurink werkt op het Olympus College in Arnhem en heeft dit jaar

een gastles gehad voor zijn 4 havo klas. Bas Douw en Tim Welbers werken beiden voor de Rabobank. De gastlessen worden gegeven door mensen die in de financiële sector werken.

'Over één onderwerp wordt door leerlingen niet gesproken: schulden.'

Bas Douw (Rabobank) verzorgt een gastles.

Tim Welbers (Rabobank)

‘Een potlood en een gum kosten samen € 1,10. Het potlood is € 1,- duurder dan het gum. Hoe duur is het gum?’

Binnen twintig seconden moeten leerlingen een antwoord kiezen uit de volgende mogelijkheden: € 0,05, € 0,10 of € 0,15. Dit is de eerste vraag van de Financiële gastles en is bedoeld als opwarmvraag. In deze vraag (en het antwoord) zit meteen de boodschap van de gastles. Namelijk dat je het beste over financiële beslissingen kan nadenken. Want als je dat niet doet, dan neem je vaak de verkeerde beslissing. Dit blijkt ook uit het antwoord op deze vraag. De meeste leerlingen geven als antwoord € 0,10, maar dat is het verkeerde antwoord. Want als het gum € 0,10 kost, dan kost het potlood € 1,10 en samen is dit € 1,20. Het goede antwoord is € 0,05, want dan kost het potlood € 1,05 en samen is dit € 1,10.

‘Ik vond de gastles heel geslaagd, en mijn leerlingen ook’, zegt John Schurink, Olympus College. Hij merkt dat zijn leerlingen opletten bij de uitleg over hoe de hersenen werken bij het maken van financiële beslissingen.

Bas Douw, Rabobank, vindt ook dat leerlingen geïnteresseerd zijn als hij voor de klas staat. Maar het is niet alleen het onderwerp van de gastles dat de les interessant maakt. ‘Voor de leerlingen is het erg leuk dat er een gastdocent van buiten komt.’

Dat is ook een belangrijke reden voor Nicole Demuyt om een gastles aan te vragen. ‘De praktijk binnen de les willen halen is belangrijk. Dat missen we wel

eens. Daarbij, we komen er zelf meestal niet aan toe om dit soort onderwerpen te behandelen.’

Natuurlijk wordt niet bij elke les even goed opgelet. ‘Sommige leerlingen zien een Financiële gastles als een «extra» lesje, dat toch geen effect heeft op hun cijfer. Dan boeit het ze wat minder. De ene leerling vindt economie ook interessanter dan de ander, wat ik me goed kan voorstellen.’ Aldus de ervaring van Tim Welbers, ook hij geeft regelmatig gastlessen.

Wat helpt om de aandacht vast te houden is de opzet van de les: het is een presentatie, met een aantal video’s en een quiz. Bas: ‘Het is een afwisselende les, het scheelt dat de gastles afgewisseld wordt tussen mij als presentator, video’s en quizvragen.’

Kort en krachtig

Daar is Nicole het mee eens. ‘De leerlingen vinden de les in het algemeen leuk. De onderwerpen worden kort en krachtig behandeld en doordat leerlingen zelf tussendoor vragen moeten beantwoorden, doen ze actief mee en blijven ze opletten.’

Zelf genieten de gastdocenten van voor de klas staan. ‘Het is mooi om een inkijk te krijgen in de leefwereld van middelbare scholieren. En om te zien hoe nieuwsgierig de leerlingen zijn’, aldus Bas. Tim is het met hem eens: ‘Het is geweldig om te doen. Maar ook een beetje spannend, omdat je het niet vaak doet. Zodra je drie minuten bezig bent is de grootste spanning er weer vanaf.’

Daarnaast vinden de gastdocenten het interessant om te zien hoe het er op school toegaat. Tim: ‘Ik heb

Wil jij thema's zoals de klimaatcrisis op een leuke en interactieve manier met je leerlingen bespreken?

Met een (gratis!) account heb jij als docent direct exclusief toegang tot het grootste digitale beeld en geluidsarchief van Nederland.

BEELD & GELUID

OP SCHOOL

Maak met media het verschil in jouw les!

beeldengeluidopschool.nl

Kant-en-klaar digitaal lesmateriaal ontvangen? Scan de QR-code en meld je aan!

nog meer respect voor leerkrachten gekregen. Ze lijken altijd alles van iedere leerling te weten en grijpen in waar nodig. Eens in de zoveel tijd een lesje geven vind ik leuk, maar iedere week 20 uur of meer voor de klas staan, dat is toch wel heftig.'

2000 euro voor een weekje zon

Mijn leerlingen praten graag over geld, zegt Nicole. Spreken over beleggen, sparen en lenen, zowel consumptief en als hypothecair, gaat makkelijk. Dat zien ook de gastdocenten Bas en Tim. Bas: 'Wat mij opvalt is dat er best makkelijk gesproken wordt over geld, beleggen en crypto's en ook over risico's hierbij horen.'

Tim vult aan dat leerlingen vaak creatief zijn met hun antwoorden. 'Dan is het antwoord niet precies datgene waar je naar op zoek was, maar eigenlijk is het nog steeds goed. Waar ik wel van schrok, is hoeveel de leerlingen sparen voor hun vakantie. Al snel 1500 tot 2000 euro voor een weekje zon...'

Over één onderwerp wordt door leerlingen niet gesproken: schulden. 'Schulden lijkt niemand te hebben.... Maar dat betwijfel ik dus', vertelt Nicole. Dezelfde ervaring heeft John: 'Bij mij in de wijk is er een tekort aan geld. Ik denk dat de leerlingen het wel willen bespreken, maar dan niet over hun eigen situatie. Daarvoor is de schaamte toch te groot. Ik breek daar wel eens doorheen door mijn eigen loonstrook te

pakken en daar mijn maandelijkse lasten tegenover te zetten. Door die persoonlijke benadering wil ik de realiteit juist dichtbij brengen.'

Crypto's, gokken, lenen en schulden

Opvallend dit schooljaar is dat er veel minder vragen zijn over crypto's in vergelijking tot het vorig schooljaar. Crypto's zijn enorm in waarde gedaald, en leerlingen weten dat. Tim: 'Ik krijg nu eerder de opmerking: "We zijn nog geen 18, dus dat kan toch nog niet?"'

Natuurlijk komt ook gokken ter sprake in de gastles. Tim: 'Ik heb niet het idee dat er veel gegokt wordt.' Leerlingen kunnen volgens hem in de regel goed onderscheid maken tussen schulden die niet verstandig zijn om te maken, en leningen die dit wel zijn, zoals een hypotheek om een huis te kopen.

Als het aan de gastdocenten ligt, geven ze veel vaker een gastles. Tim: 'Ik denk dat het voor de leerlingen nuttig is om hen meer bekend te maken met het belang van verstandig omgaan met geld. Bas vult aan: 'Elke keer dat we geld bespreekbaar maken is winst, en ik ben blij dat ik hier mijn bijdrage aan mag leveren.'

Niek den Tex is oprichter van de stichting Financieel-Economische Educatie Nederland (FEEN), de organisator van de Financiële gastles.

Over de Financiële gastles

De Financiële gastles heeft twee doelstellingen: de eerste is dat leerlingen, als ze de klas uitlopen, de rest van hun leven onthouden dat je over financiële beslissingen het beste vooraf kan nadenken. Het tweede doel is dat leerlingen ervaren dat praten over geld normaal is en dat dit extra belangrijk is als je krap zit.

In de gastlessen gaat het tegenwoordig veel over het kopen van crypto's, maar over tien jaar zullen er zeker nieuwe financiële instrumenten zijn bedacht. Die we nu nog niet kennen, die dan ook 'aantrekkelijk' klinken, maar waar het verstandig is om er niet meteen in te stappen. Hopelijk herinneren de leerlingen zich dan de boodschap van de gastles.

De gastles wordt voor het overgrote deel gegeven op middelbare scholen vanaf de eerste tot en met de zesde klas, op alle schoolsoorten. Voor leerlingen die een traject op maat volgen om weer in te stromen naar het reguliere onderwijs tot leerlingen in 6 vwo. Maar ook bijvoorbeeld voor mbo's of jeugdselecties van betaald-voetbalorganisaties.

De gastles gaat over psychologische aspecten die een rol spelen bij het nemen van financiële beslissingen. De les is gebaseerd op onderzoeken van de psycholoog Daniel Kahneman, die hiervoor de Nobelprijs voor de Economie heeft gewonnen. Meer weten? Lees zijn boek 'Ons feilbare denken'.

Praktisch

Een gastles is gratis en kan worden aangevraagd op de website <http://www.financiele-gastles.nl>. Je krijgt dan een formulier toegestuurd met de vraag of je een aantal dagen en tijdstippen wil opgeven wanneer de gastles zou kunnen.

Een gastles kan het hele jaar door aangevraagd worden. Vraag een gastles minimaal zes weken van tevoren aan, dan is er voldoende tijd om een gastdocent te vinden. De gastlessen worden gegeven door mensen die werken in de financiële sector. Als er een gastdocent gevonden is, is er een checklist ter voorbereiding. Hierop staat bijvoorbeeld welke voorkennis bij de leerlingen verwacht wordt, voordat de gastles gegeven kan worden.

De les wordt gegeven met LessonUp en bestaat uit drie onderdelen en een quiz, zie bijgaande QR-code. Tijdens de les is de vraag of er een foto kan worden gemaakt van de gastdocent in actie, zonder leerlingen. Na afloop is het verzoek om de evaluatieformulieren in te vullen.

Stichting FEEN

De Financiële gastles is een initiatief van de stichting Financieel-Economische Educatie Nederland (FEEN). De opzet van de gastles is gemaakt met hulp van de stichting Leerplanontwikkeling (SLO). FEEN wordt gesponsord door: BlackRock, Rabobank, VanEck Europe, Van Lanschot Kempen Foundation en De Nederlandsche Bank. Dankzij deze sponsoring kan de les gratis worden aangeboden.

